

<http://dx.doi.org/10.16926/p.2023.32.08>

Галина П'ЯТАКОВА (Halyna PYATAKOVA)

<https://orcid.org/0000-0003-2914-0843>

Львівський національний університет імені Івана Франка

e-mail: halyna.pyatakova@lnu.edu.ua

Тенденції професійної підготовки магістрів філології в університетах Польщі

Ключові слова: освітня тенденція, країни Вишеградської групи, магістр філології, професійна підготовка, освітні реформи.

Поняття «тенденція» (лат. *tendentia*, від *tendo* – прагну, прямую) має кілька визначень: напрям розвитку якогось явища; ідейна спрямованість творів мистецтва, виражена за допомогою художніх засобів, у розвитку художніх образів; прагнення, схильність, властиві кому-небудь або чого-небудь (Dictionary, 1974). Також тенденцію розглядають як природну або переважачу схильність рухатися, продовжувати чи діяти в певному напрямку або до певної точки, кінця або результату; нахил, напрям або схильність до чогось (Dictionary, 2019).

У соціології тенденцію визначають напрямом і вектором суспільних рухів з внутрішніми схильностями, прагненнями і намірами тих, хто бере участь у перехідних процесах (Sociology: a dictionary, 2018) У філософській літературі тенденцію частіше порівнюють з напрямом, спрямуванням розвитку будь-якого явища чи процесу (Philosophical encyclopedic dictionary, 2002). У такому випадку, тенденцію в освіті, як напрям, схильність рухатися у певному напрямі з прагненнями позитивних змін, можна розглядати у часопросторовому аспекті, який ґрунтується на позитивних явищах минулого, які спрямовані у майбутнє та активно можуть існувати у теперішньому часі.

Так, дослідниця О. Локшина відносить тенденцію до наукової категорії порівняльної педагогіки, яка “у контексті активізації прогностичної функції (що розуміється з позиції надання прогностичних рекомендації щодо мож-

ливості застосування зарубіжного досвіду в національній освіті) все більше перетворюється на базову” (Lokshina, 2011, с. 7). Також вона акцентує на різному ступені значення поняття «тенденції» у компаративістських школах та підкреслює, що більшість вчених визначають тенденції в освіті через мета-завдання компаративістики. Сьогодні звертаємося до тенденцій, коли намагаємося:

- виявити тенденції та закономірності розвитку освіти у різних країнах, геополітичних регіонах та у глобальному масштабі, співвідношення загальних тенденцій та національної або регіональної специфіки;
- проаналізувати, порівняти та оцінити освітню політику, освітні системи у різних країнах у зв'язку з їх методологією та загальною теорією освітніх тенденцій у світі (Vasylyuk, Korsak, Yakovets, 2002, с. 15);
- обґрунтувати закономірності та тенденції розвитку систем освіти різних країн у процесі порівняння; надання об'єктивної оцінки можливості використання зарубіжного досвіду при вирішенні проблем освіти своєї країни (Ohienko, 2008);
- виявити позитивні та негативні сторони різних соціальних та педагогічних процесів і тенденцій їх розвитку як передумови для подальшого проведення експериментальної роботи на національному рівні в інтересах розвитку теорії і практики вітчизняної педагогіки;
- окреслити форми визначення закономірностей, які загалом не мають іншої реальності, крім тенденції, крім наближення до чогось у тенденції (Lavrychenko, 2006);
- розглядати тенденцію “не лише з позиції виявлення напрямку руху, а й у контексті сутності якісних змін, що відбуваються під час цього руху” (Lokshina, 2011).

За весь період формування В4 накопичилося достатньо досвіду щодо реалізації освітніх тенденцій. У педагогічній літературі країн Вишеградської групи тенденції в освіті розглядають як сучасні тренди. У часи швидких та не завжди передбачуваних змін, коли кожну подію можна розглядати як прорив, виникає необхідність досліджувати перетворення сучасного світу, шукати закономірності у цих перетвореннях. Саме їх зазвичай називають *трендами*. Трендову тенденцію ототожнюють зі зміною способу мислення чи дії окремих осіб або громад. Безумовно, ця тенденція означає якісну зміну між тим, що було і тим, що буде, зміну, що впливає на певну частину населення, перетворює її нинішній погляд на реальність (Trendy, 2018).

З тенденціями в освіті як освітніми трендами, якісними змінами напрямів розвитку освіти безпосередньо пов'язані тенденції професійної підготовки магістрів філологічних спеціальностей, які будемо визначати як загальні, так і провідні тенденції. *Загальними* вважаємо такі тенденції, які характерні для країн Вишеградської групи впродовж усіх етапів розвитку вищої

освіти країн-учасниць, проте їхній прояв пов'язаний з розвитком усієї європейської вищої освіти. Аналізуючи правові документи розвитку вищої освіти країн Вишеградської групи, магістерські програми підготовки філологів, виокремлюємо спільні загальні тенденції: 1) гармонізація структури й узгодження всіх складових системи вищої освіти відповідно до постанов ЄС, Болонської реформи та законів Про освіту країн В4; 2) введення ступеневої освіти, розроблення та введення нових стандартів і освітніх програм магістрів; 3) зорієнтованість діяльності вищих навчальних закладів на задоволення потреб ринку праці і вимог сучасного суспільства країн В4 (Piatakova, 2020).

Провідними тенденціями вважатимемо тенденції, які є визначальними на певному етапі розвитку вищої освіти, які характеризуються стабільністю й стійкістю впродовж цього етапу, але не проявляються на наступних історичних етапах. Відповідно до кожного етапу розвитку вищої освіти країн Вишеградської групи провідні тенденції можуть бути, як спільними, так і відмінними.

Аналіз нормативно-правових баз, довгострокових планів розвитку університетів країн Вишеградської групи, стандартів, змісту підготовки, магістерських програм, а також *методів, засобів, організаційних форм навчання* дав підстави виокремити провідні тенденції професійної підготовки магістрів філологічних спеціальностей (Piatakova, 2020). Тенденцію розглядаємо як напрям розвитку вищої освіти країн Вишеградської групи, що ототожнюється з лінією руху, спрямованою на еволюцію. Всі освітні тенденції, в залежності від часу їхньої дії, можна поділити на короткострокові та довгострокові. Реалізація таких тенденцій простежується у положеннях ЄС, законах Про освіту, стратегіях розвитку університетів тощо (Piatakova, 2020, с. 66–213).

Метою статті є виокремлення та аналіз головних освітніх тенденцій розвитку професійної підготовки магістрів філологічних спеціальностей у вищих навчальних закладах Польщі.

У Польщі раніше від інших країн Вишеградської групи розпочалися освітні реформи. Реформи 1990-х років дали можливість вдосконалити якість освіти та підготувати кваліфікованих випускників, урахували стрімке збільшення молоді у закладах вищої освіти. У Законі про вищу школу (1990) університетам країни надали змогу самостійно визначати структури вибору навчальних програм та тематичних планів. У підготовку магістрів-філологів впроваджують сучасні технології, у навчально-виховному процесі формують суб'єктно-суб'єктні взаємини, що сприяє зміні ролі викладача/вчителя/вихователя з ментора на фасилітатора, радника, консультанта, тренера та ін. Це потребувало розширення змісту підготовки і дисциплін психолого-педагогічного циклу, оскільки у професійній діяльності вчителя реалізують не тільки спеціальні, предметні знання, але й сучасні знання у галузі педагогіки і психології, дидактики, технології навчання і виховання.

Нові суспільно-економічні виклики, вступ до ЄС, Болонська реформа поставили перед польською освітою нові цілі, що зазначені у законі про вищу освіту і науку Польщі (2018 р.), у стратегіях розвитку вищої освіти Польщі до 2010 року та 2020 року. У ході реформування вищої освіти виявили прогалини, які необхідно було подолати у процесі виконання нових завдань, поставлених перед нею. Дослідники і законотворці відзначали, що порівняно з 1990 роком у 2013 р. кількість студентів у польських університетах зросла у чотири рази, проте за останні роки спостерігається її зменшення. Найбільше у 2012/2013 навчальному році молодь поступала на економічні, соціальні та педагогічні факультети, але інтерес до цих факультетів зменшується з року в рік. Простежується динаміка зростання в Польщі з 2008/2009 навчального року кількості студентів, які навчаються на третьому ступені, що суперечить тенденції щодо кількості студентів першого та другого циклів, яка зменшується також і завдяки демографічним змінам. В останні роки спостерігається занепокоєння через розбіжності між збільшенням кількості студентів третього ступеня та зменшенням захищених докторських дисертацій (Woźnicki, 2015). Загалом аналіз змін у вищій школі та впровадження реформ свідчить про *здатність до реформування вищої освіти* як довгострокової тенденції країни.

У стратегії розвитку вищої школи Польщі до 2010 року приділено увагу *тенденції впровадження інформаційно-комунікаційних технологій*. У документі наголошено, що завдяки системам NASK і KBN польські університети достатньо давно мають змогу користуватися Інтернетом, надали також доступ до Інтернету студентам у гуртожитках. Проте польська вища школа намагається знайти кошти для відкриття універсальних багатосистемних комп'ютерних залів та студій для онлайн-конференцій. Є зв'язок між освітою та ІТ-сектором – програма Pioneer з'єднала понад 200 освітніх та 180 закладів загального користування (музеї, бібліотеки). Муніципальні академічні мережі підтримують на своїх серверах важливі інформаційні ресурси, глобальні та регіональні Інтернет-сервіси. Електронні бібліотеки (Великопольська цифрова бібліотека), регіональні інформаційні і спеціалізовані освітні служби (Муніципальне освітнє керівництво у Познані) були створені та працюють в академічній мережі. Для впровадження ІТ-сектора в освіту потрібно розробляти універсальну програму для долучення шкіл до Інтернету, яка б була достатньо дешевою. Суттєві освітні ефекти від використання Інтернету в школах можна отримати за умови доступу до цифрового контенту та до дистанційної освіти (Strategia rozwoju, 2010).

У законі про вищу освіту і науку Польщі (2018 р.) (Ст. 342. 1.) також акцентовано на важливості розвитку ІКТ у навчальному процесі, схарактеризована інтегрована інформаційна "система POL-on" з питань комп'ютеризації діяльності вищої освіти та науки. Система POL-on складається з баз даних:

списків викладачів, інших осіб, які проводять заняття, осіб, які здійснюють наукову діяльність, студентів; списку претендентів на здобуття наукового ступеня доктора; переліку закладів вищої освіти та науки; бази даних письмових дипломних робіт; бази даних документів та осіб, уповноважених підписувати документи; бази даних планово-звітних документів. Дані в системі POL-on опрацьовують з метою виконання завдань, які пов'язані з визначенням та реалізацією наукової політики держави, оцінюванням якості освіти, оцінкою докторантури та якості наукової діяльності, здійснення наглядку за системою вищої освіти та науки, виконанням завдань НАВА, NCBiR та NCN (*Ustawa z dnia 20 lipca, 2018*).

На сучасному етапі розвитку освіти Польщі головними завданнями POL-on – інтегрованої інформаційної мережі науки та вищої освіти є: надання даних офіційної статистики для Центрального статистичного управління; електронна звітність університетів та дослідницьких центрів; збір дипломних робіт; підтримка оцінки якості освіти; представлення об'єктивної інформації щодо науки та вищої освіти студентам, кандидатам на навчання, вченим та підприємцям; достовірна оцінка наукового потенціалу та раціональне використання коштів на науку та вищу освіту (*Baza jednostek i kierunków ocenionych, 2018*).

Завдяки новим інформаційним технологіям відбулися суттєві зміни на всіх рівнях освіти у Польщі. Польські дослідники приділяють увагу впровадженню медіаосвіти в основні навчальні програми, вивчають особливості її форм та пропозиції, збільшують рівень цифровізації закладів освіти та формування медіакомпетентності викладачів і студентів. Оскільки віртуальне навчальне середовище у сучасному освітньому закладі ґрунтується на реалізації освітніх потреб учнів та студентів, задоволення цих потреб буде можливим лише завдяки сформованості інформаційної компетентності студента та вчителя (*Wawrzak-Chodaczek, 2019*). Безумовно, майбутні викладачі/вчителі повинні вміти використовувати мультимедійні та електронні ресурси у навчальному процесі, бути готовими до впровадження змін у форми та методи викладання в умовах комп'ютеризації польських шкіл, оскільки стан підготовки персоналу є дуже важливим для поширення електронних освітніх ресурсів. Дослідниця М. Вавжак-Ходачек поняття "цифрова школа" розглядає як синонім сучасного підходу до навчання з використанням мультимедіа, який дає змогу створити рівні можливості для виховання всіх дітей (*Wawrzak-Chodaczek, 2019*). Отже, у процесі професійної підготовки магістрів-філологів в університетах Польщі відмітимо довгострокову тенденцію з *розроблення й впровадження в університетську освіту ІКТ (цифровізація), інноваційних підходів*. Саме для здійснення цієї тенденції необхідно вводити нові спеціалізації, наприклад, *викладач англійської мови з цифровими технологіями*, а відповідно і нові дисципліни такі, як *корпусна*

лінгвістика, робота з використанням методу онлайн-проектів: інструменти Web 2.0, цифрова грамотність, дидактика CALL, методи дослідження в глотодидактиці, планування і оцінювання мовного курсу у реальному і віртуальному освітньому середовищі. Важливою формою організації навчання на таких спеціалізаціях є електронне навчання. Для модулів викладач англійської мови з цифровими технологіями та література і медіа для перевірки результатів навчання впроваджують такі завдання: написання рефератів, виконання індивідуальних та групових проєктів, письмові роботи (есе), організують на заняттях дискусії, участь в яких покращує оцінку магістранта, формуючи знання, проводять заняття в школі, іспити відбуваються в усній або письмовій формі (Program, 2019).

Зауважимо, що традиційною для філологічних факультетів університетів в Польщі є спеціалізація "вчитель польської мови та літератури/ культури", яку активно здобувають на рівні бакалавра і магістра. Підготовка вчителя розпочинається на ступені бакалавра і має обов'язкову педагогічну практику у молодшій школі. На рівні магістра додають теоретичні дисципліни з педагогічного циклу та педагогічну практику у середній школі або в університеті. Така спеціалізація поширена лише на програмах підготовки вчителя мови у середніх навчальних закладах. На рівень підготовки вчителя/ викладача звертають увагу у всіх документах реформування освіти. Дослідники водночас звертають увагу на недостатній рівень методичної підготовки викладачів-науковців, низький рівень сформованих у них компетенцій (знання та вміння) у галузі сучасних освітніх технологій, а методи, що їх застосовують для проведення занять, особливо верифікацію результатів навчання, досягнуту студентами як таку, що не може задовільнити заявленим цілям та передбачуваним результатам навчання. Сьогодні не має достатньо сильних стимулів для підвищення інтересу з боку академічних викладачів для вдосконалення професійних компетенцій та впровадження інновацій та іншого вдосконалення навчального процесу через наявну систему фінансування. Зважаючи на сказане, дослідники підкреслюють необхідність системних змін на рівні університету та підрозділів, що забезпечують освіту, які б змогли впровадити відповідні заходи (Woźnicki, 2015). Отже, зазначимо, що у вищій освіті Польщі важливою є довготривала *тенденція оновлення системи підготовки вчителя*, яка також пов'язана з підготовкою магістрів філологічних спеціальностей.

У планах підготовки магістрів філологічних спеціальностей у Польщі також були враховані зміни у мовній політиці Європи, які відбуваються через інтеграційні, соціополітичні та соціокультурні процеси. Такий підхід у підготовці філологів дає змогу зберегти мовний та культурний плюралізм, підтримує етнічні і національні мови, які є джерелом збагачення й засобом інтеграції різних країн, націй, культур. У XXI столітті "мова вже сприймається

як необхідний фактор забезпечення соціальної стабільності в суспільстві, як результат розширення геокомунікативної й геополітичної сфери її функціонування” (Sokolova, 2008, с. 146). Отже, в сучасних умовах професія філолога набуває соціальної значущості, тому до підготовки магістрів-філологів висувають вимоги знання європейських мов за спеціальністю на рівні С1, та другу і третю мови – не нижче рівня В1, В2. Виділимо тенденцію *впровадження загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* як провідну тенденцію у процесі професійної підготовки магістрів філологічних спеціальностей, оскільки в програмах підготовки магістрів за новими умовами були вчасно внесені зміни, були розроблені нормативи та вимоги до іспитів на сертифікати, що прискорило результативність тенденції.

Усі університети країн Вишеградської групи сьогодні працюють у компетентнісному полі, як і університети інших країн ЄС. Дослідники відзначали, що у державах-членах ЄС були поширені *три моделі визначення й вироблення компетентностей учителів* у системі педагогічної освіти. За першою моделлю визначають компетентності централізованим шляхом на національному рівні. Країни Вишеградської групи відносили до *другої групи*, яка набула поширення у 18 країнах, де уряд окреслив певні вимоги для визначення компетентностей, але не детермінував той комплекс компетентностей, який є наскрізним для навчальних програм і курсів педагогічної освіти (Угорщина, Польща, Словаччина). Право вирішувати проблему запровадження набуття тих чи інших компетентностей у програми педагогічної освіти за цією моделлю належить університетам (Клюменко, 2011).

Протягом останніх десятиліть у вищій освіті спостерігається тенденція *формування компетенцій як результатів навчання магістрів*. Упровадження Національної рамки кваліфікацій, як підкреслюють дослідники, створило основу для розвитку “культури результатів навчання” та орієнтації на процес навчання студентів. Основним показником якості освіти є компетенції як результати навчання, отримані випускником. Вони залежать від вимог навчання, які визначені для конкретної освітньої програми закладом, який проводить навчання та задовільняють ступеню, якого випускник досяг. Отже, результати навчання значною мірою залежать від того, як вони були розроблені, як реалізується навчальна програма. Якщо навчання зорієнтоване на студентів, впровадження сучасних ефективних методів, то це значною мірою сприяє вирішенню проблеми або реалізації проекту (проблема/ навчання на основі проектів), що тісно пов’язано з концепцією науково-дослідної освіти (Woźnicki, 2015). Всі освітні програми підготовки магістрів філологічних спеціальностей, на які ми посилалися та які аналізували у дослідженні, мають сформовані компетенції у дескрипторах *знання, уміння та соціальні компетенції*. У програмах Педагогічного університету

імені Комісії Народної Освіти (*Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie*, UP) вказані форми перевірки результатів навчання, які дають можливість викладачеві зорієнтуватися у виборі методів, форм навчання для формування конкретної компетенції філолога (Program, 2019). Можемо стверджувати, що у підготовці філологів *тенденція формування компетенцій як результатів навчання магістрів* є довгостроковою, оскільки поступово розвивається та змінюється відповідно до цілей реформування освіти.

Важливою також для підготовки магістрів філологічних спеціальностей є тенденція *формування ЕВО як стандарту знань про Європу*. В університетах Польщі у програми підготовки філологів на ступенях бакалавра і магістра внесені навчальні предмети, які формують у студентів компетенції європейців. Також для студентів, які мають ступень бакалавра з філологічної галузі, надано змогу обрати для навчання магістерські програми: “Центральноєвропейські дослідження” (Ягеллонський університет), “Східноєвропейські дослідження”, “Слов’янські дослідження”, “Східнослов’янські дослідження”, “Скандинавські дослідження”, “Угро-фінські дослідження” (Варшавський університет), “Класична філологія/ культура з середземноморськими дослідженнями” (Варшавський, Вроцлавський університети), “Слов’янознавство зі спеціалізаціями болгарська, чеська, хорватська, словацька і словенська мови” (Ягеллонський, Варшавський, Вроцлавський університети), “Слов’янознавчі дослідження” (Варшавський та Педагогічний університет імені Комісії народної освіти). Дисципліни цих програм підготовки формують у магістрантів знання із системи соціополітики, економіки, історії, ознайомлюють з культурними традиціями народів Європи та національних меншин, що населяють її країни.

Вважаємо, що тенденція – *розвиток міжнародного співробітництва університетів як процес інтернаціоналізації освіти*, є важливою для вищої освіти Польщі. У вищих закладах країни активно розробляють та впроваджують ефективні стратегії інтернаціоналізації для покращення академічної мобільності магістрів. Значну увагу приділяють міжнародним зв’язкам з європейськими університетами. У програмі розвитку вищої освіти Польщі до 2010 року описали динаміку зростання кількості студентів та співробітників університету за програмами міжнародного обміну за останнє десятиліття. Студенти та викладачі часто використовують пропозицією виїзду за кордон, проте польські університети залучають на навчання та дослідження менше студентів та працівників із закордонних університетів. Студенти, які виїжджають з Польщі, становлять третю за кількістю групу академічної мобільності, яка отримала користь від програми “Еразмус” у Європі. Дослідники, які аналізують програму розвитку, підкреслюють важливість програми Еразмуса для міжнародної співпраці польських університетів у галузі

освіти, а також наполягають на необхідності розробляти та координувати політику та стратегію з метою організування співпраці в рамках міжнародних мереж та установ окремих університетів, а також проведення ректорських конференцій (Woźnicki, 2015). Вважаємо *тенденцію академічної мобільності* довготривалою та такою, що займає значне місце у підготовці і магістрів-філологів.

Отже, акцентуємо, що процес реформування вищої школи Польщі характеризується як тенденціями, пов'язаними зі змінами під впливом положень, документів ЄС та Болонської реформи, так і такими, що з'явилися у процесі формування В4. Важливими для освіти Польщі є і концептуальні тенденції професійної підготовки магістрів-філологів, які враховує кожна країна В4 для збереження своєї національної освіти.

References

- Baza jednostek i kierunków ocenionych*. Retrieved from: <http://www.pka.edu.pl/portfolio-item/baza-ocen>.
- Dictionary* (2019). Retrieved from: <https://www.dictionary.com/browse/tendency>.
- Philosophical encyclopedic dictionary NAS of Ukraine* (2002). H.S. Skovoroda Institute of Philosophy. V.I. Shinkaruk (Ed.) and others. Kyiv: Abrys.VI.
- Klymenko, Yu. (2011). *Professional mobility of future teachers in the countries of the European Union*: autoref. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.04/ Uman. state ped. University named after P. Tychyny. Uman'.
- Lavrychenko, N. (2006). Methodological aspects of comparative pedagogical research. *The way of education*. No. 2. 17–23.
- Lokshina, O. (2011). Tendency as a scientific category of comparative pedagogy. *Comparative pedagogical studies* No 2(8). Retrieved from: <http://pps.udpu.org.ua/article/view/18585/16329.2011>.
- Ohienko, O. (2008). *Trends in the development of adult education in Scandinavian countries*. Sumy: Hellas.
- Piatakova, H. (2020). *Educational trends in the countries of the Visegrad Group and their classification: report materials. of science conf. Faculty of Pedagogical Education. Lviv: LNU named after Ivan Franko*, Vol. 5. 176–181.
- Program studiów wyższych rozpoczynających się w roku akademickim 2018/2019*. Retrieved from: [Fil-ros.-stopień_2018_2019.pdf-Foxit-Reader](#).
- Dictionary of foreign words* (1974). O.S. Melnychuk (Ed.) Kind. 2nd, ex and additional Kyiv: Main Editorial Office „Ukrainian Soviet Encyclopedia”.
- Sociology: a dictionary of terms and concepts* (2005). E.A. Bilenky. M.A. Kozlovets, V.O. Fedorenko, M.A. Kozlovets (Ed.). Kyiv: Condor.

- Sokolova, I. (2008). *Professional training of the future teacher-philologist in two specialties: monograph*. S. Sysoeva (Ed.). Mariupol; Dnipro: ART-PRESS.
- Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do roku 2010 (2010)*. Retrieved from: https://www.mimuw.edu.pl/~sjack/usw/strat_pliki/strategia.htm.
- Trendy. Interpretacje i konfrontacje*. (2018). Retrieved from: http://wmbc.olsztyn.pl/Content/5521/Trendy_Interpretacje_konfrontacje_min.pdf.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (2018)*. Retrieved from: <https://www.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2018/09/ustawa.pdf>. 120 s.
- Vasylyuk, A., Korsak, K., Yakovets, N. (2002). *Essays on comparative pedagogy*. Nizhin: Ed.- publisher. NDPU department.
- Wawrzak-Chodaczek, M. (2019). *Edukacja w wymiarze nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych*. W: *Theoretical and practical aspects of the formation of educational space at the institutional level: global and domestic dimensions. Collection of theses of the international conference*. Lviv. 36–37.
- Woźnicki, J., red. (2015). *Opis prac nad Programem rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r. i jego najważniejsze elementy. Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r. Część I, FRP, KRASP, Warszawa*.

Trends of Professional Training of Masters of Philology in Universities of Poland

Abstract

The article examines various approaches to defining trends in philosophy, sociology, and education. Emphasis is placed on the importance of the trend as a scientific category of comparative pedagogy, which is understood from the position of providing recommendations for the implementation of foreign experience for the development of national education.

We analyze educational trends as trends that characterize qualitative changes in the direction of educational development and are directly related to the professional training of Masters in philological specialties. General trends have been identified as typical for the countries of the Visegrad Group throughout all stages of the development of higher education in the participating countries, but their manifestation is related to the development of the entire European higher education.

We consider leading trends to be trends that are decisive at a certain stage of the development of higher education and can be both common and different.

Education reforms started in Poland earlier than in other W4 countries. Attention is paid to the analysis of such modern educational trends in the professional training of masters of philological specialties in Polish universities, such as: the introduction of information and communication technologies, the formation of competencies as the results of Master's studies, the implementation of pan-European recommendations on language education; formation of EVO as a standard of knowledge about Europe; development of international cooperation of universities as a process of internationalization of education, participation in academic mobility.

It was concluded that the process of reforming higher education in Poland is characterized both by trends associated with changes under the influence of provisions, EC documents and the Bologna reform, and by those that appeared in the process of formation of B4. Conceptual trends in the professional training of masters in philology, which each B4 country takes into account in order to preserve its national education, are also important for Polish education.

Keywords: educational trends, countries of the Visegrad group, master of philology, professional development, educational reforms.

Kierunki kształcenia zawodowego filologii magisterskich na polskich uczelniach

Streszczenie

W artykule dokonano przeglądu różnych podejść do definiowania nurtów w filozofii, socjologii i edukacji. Podkreślono znaczenie nurtu jako kategorii naukowej pedagogiki porównawczej, rozumianej z pozycji dostarczającej rekomendacji do wdrażania doświadczeń zagranicznych w rozwoju edukacji narodowej.

Trendy edukacyjne są rozumiane jako zmiany jakościowe w rozwoju edukacji, bezpośrednio związane z kształceniem zawodowym magisterskich specjalności filologicznych. Ogólne tendencje zostały zidentyfikowane jako typowe dla krajów Grupy Wyszehradzkiej (V4), na wszystkich etapach rozwoju szkolnictwa wyższego w krajach uczestniczących, ale ich przejawy mają związek z rozwojem całego europejskiego szkolnictwa wyższego.

Za trendy wiodące uznano te, które mają decydujące znaczenie na danym etapie rozwoju szkolnictwa wyższego i mogą być zarówno wspólne, jak i różne.

Reformy edukacji rozpoczęły się w Polsce wcześniej niż w innych krajach V4. Zwrócono uwagę na analizę współczesnych trendów edukacyjnych w kształceniu zawodowym magisterskich specjalności filologicznych w polskich uczelniach, takich jak: wprowadzanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie kompetencji w wyniku studiów magisterskich, wdrażanie ogólnoeuropejskich zaleceń dotyczących edukacji językowej; ukształtowanie EVO jako standardu wiedzy o Europie; rozwój współpracy międzynarodowej uczelni jako proces internacjonalizacji kształcenia, udział w mobilności akademickiej.

Stwierdzono, że proces reformowania szkolnictwa wyższego w Polsce charakteryzują zarówno tendencje związane ze zmianami pod wpływem przepisów, dokumentów KE i reformy bolońskiej, jak i te, które pojawiły się w procesie powstawania V4. Trendy koncepcyjne w kształceniu zawodowym magistrów filologii, które każdy kraj V4 uwzględni w celu zachowania swojego wykształcenia narodowego, są ważne także dla szkolnictwa ogólnego.

Słowa kluczowe: trend edukacyjny, Grupa Wyszehradzka, magister filologii, doskonalenie zawodowe, reformy edukacyjne.